

Eesti Keskkonnaühenduste Koda,

Keskkonnaministeeriumile

Teie: 21.12.2019 nr 1-4/19/6856

Meie: 14.01.2020 nr 1-5/20/2539

Keskkonnaministri määruse "Keskkonnaprogrammist toetuse andmise kord ja tingimused" eelnõu kooskõlastamisest

Täname võimaluse eest rääkida kaasa keskkonnaministri määruse "Keskkonnaprogrammist toetuse andmise kord ja tingimused" koostamisel.

Teeme järgnevad ettepanekud eelnõu täiendamiseks:

Üldised tingimused

Näeme üldistest tingimustest, et üldkulude katmise võimalusi on plaanis kärpida. Teeme ettepaneku säilitada mittetulundusühingutele ja sihtasutustele võimalus katta üldkulusid kuni 10% projekti abikõlblikest kuludest. Üldkulude määra viimine allapoole tavapärasest praktikast erinevates fondides (10-15%) ei taga vahendite kulutõhusamat kasutamist, vaid toob kaasa riskid jätkusuutlikuks toimiseks ning nõrgestab vabaühendusi. Seda on rõhutatud ka Siseministeeriumi tellimusel koostatud "Ühenduste rahastamise juhendmaterjalis":

"Kuigi projektitoetust kasutatakse konkreetsete eesmärkidega tegevuste elluviimiseks või ülesannete täitmiseks, kaasnevad iga tegevuse ja ülesandega ühendusele ka kaudsed kulud, nn üldkulud. Käesolevas juhendis soovitatakse rahastajatel katta projektitegevustega seonduvate otsuste kulude kõrval teatud määral ka ühenduse üldkulusid või töötasukulusid. See aitab vähendada ühenduse riske projektide teostamisel ning toetab ühenduse võimekuse säilimist ja suurenemist, mis on üks rahastamise põhimõtteid. ... Iga tegevusega kaasnevad üldkulud, mille eiramine ja kas või osaliselt katmata jätmise nõrgestab ühendust projektitegevuste elluviimisel."

§17 lg 7 Energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamise seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- *2) kaugküttevõrgus mitteasuva katlamaja rekonstrueerimine või rajamine soojusenergia tootmiseks puitkütustest;*

Teeme ettepaneku lisada või asendada "puitkütus" taastuvate kütustega, sh biomassiga. Praegune sõnastus välistaks kõik muud võimalused ja seeläbi annaks väga kitsa võimaluse taastuvate kütuste laiemaks kasutamisele võtuks. Seda mh olukorras, kus metsade jätkusuutlik kasutus Eestis on suurenevate raiemahtude tingimustes muutunud küsitavaks.

- 3) *maasoojuspumbal põhineva lokaalküttesüsteemi rajamine, kui puudub võimalus kaugküttevõrguga liitumiseks ja soojuspumba käitamisel kasutatakse rohelist energiat;*

Teeme ettepaneku täpsustada määruses, mida mõistetakse sõnapaari "roheline energiana" all.

- 4) *korteriühistute biomassil või fossiilsel kütusel (v.a maagaas) töötava kütteseadme või otsest elekterkütet kasutava kütteseadme asendamine taastuvat kütust kasutava kütteseadmega või korteriühistu valitsetava elamu ühendamine kaugküttevõrguga, kui elamu on ehitatud enne 2010. aasta 1. jaanuari.*

Mis on antud juhul biomassil ja taastuva kütuse definitsiooni erinevuseks? Teeme ettepaneku täpsustada määruses, mida nende mõistete all on mõeldud või korrigeerida määruse sõnastust.

§19 lg 2

- *Katlamaja rekonstrueerimisel või rajamisel soojusenergia tootmiseks puitkütustest ning korteriühistu biomassil või fossiilsel kütusel (v.a maagaas) töötava kütteseadme või otsest elekterkütet kasutava kütteseadme asendamisel taastuvat kütust kasutava kütteseadmega või korteriühistu valitsetava elamu ühendamisel kaugküttevõrguga peab omafinantseering olema vähemalt 50% projekti abikõlblikest kuludest.*

Teeme ettepaneku lisada või asendada "puitkütus" taastuvate kütustega, sh biomassiga. Pragune sõnastus välistaks kõik muud võimalused ja seeläbi annaks väga kitsa võimaluse taastuvate kütuste laiemaks kasutamisele võtuks. Seda mh olukorras, kus metsade jätkusuutlik kasutus Eestis on suurenevate raiemahtude tingimustes muutunud küsitavaks.

Eelnevate ettepanekute sisuks on anda puitkütuste kõrval võrdsemad võimalused ka teiste (taastuvate) biokütuste, näiteks poollooduslikelt kooslustelt (PLK) või märgalaviljeluse raames kogutava biomassil kasutuseks energeetikas. Teatavasti on raskusi mitmel kaitsealadel PLKdelt kogutava biomassil realiseerimisega. Heaks eeskujuks on siin Lihula biomassil töötav katlamaja, kus kasutatakse Matsalu rahvusparki luhahaheina, samuti on seal võimalus puitkütuste kasutuseks (kuid see on ka kallim ja varuvariandiks juhul, kui rohtset biomassil ei õnnestu hankida). Toetusskeemi võiks laiendada kuivendatud turvasmuldadel märgalaviljelusele üleminekuks, sealt kogutava biomassil kasutuseks kütusena ja senini fossiilkütustel töötavate katlamajade asendamiseks taastuvate kütustega töötavate agregaatitega - efekt oleks kuivendatud turvasmuldadelt ja seal kasvatatava biomassil (näit paju, hein) kasutus energeetikas, samuti fossiilkütustest pärineva CO₂ heite vähendamine. Vastavad eeldused võiksid tekkida kohalike omavalitsuste vastavates strateegiates. Eestis tegutseb 2019. a. andmetel 415 fossiilsetel kütustel põhinevat katelt või katlamaja võimsusega 1-10 MW, mille ümberehitust võiks toetada Lihula katlamaja toimimise põhimõtetel.

§ 36. Taotluste hindamine

- Ig 1 Taotluste hindamiseks moodustab keskkonnaminister valdkondlikud töörühmad.(

Teeme ettepaneku määratleda, millistel alustel töörühmad moodustatakse.

Lisaks tähelepanek sõnakasutuse osas: "kliimamuutuste tagajärgede leevendamise" asemel võiks kasutada pigem "kliimamuutuste leevendamine" (i. k. *climate change mitigation*).

Ootame tagasisidet oma ettepanekutele ning ei kooskõlasta määruse eelnõud selle praeguses sõnastuses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator